

Ziņojums par ES nozīmes īpaši aizsargājamo dabas vērtību stāvokli Latvijā

**Sagatavots starptautisko saistību ietvaros saskaņā
ar Dzīvotņu Direktīvas 17.pantu**

2013.10.03., Latvijas Dabas fonds

**Ziņojuma objekts ir
57 dabiskas vai daļēji
dabiskas ES īpaši
aizsargājamas
dzīvotnes (biotopi) ...**

**un 114 sugas,
izņemot putnus, kam
ir pašiem savs
ziņojums saskaņā ar
Direktīvas 12.pantu**

Ziņojumu sagatavo pēc visām ES valstīm kopējām vadlīnijām

**Assessment and reporting under Article 17
of the Habitats Directive**

**Explanatory Notes & Guidelines
for the period 2007-2012**

Final version

July 2011

Compiled by Douglas Evans and Marita Arvela

European Topic Centre on Biological Diversity

Corrigenda,

see http://bd.eionet.europa.eu/article17/Art17_Corrigendum

FAQs,

see <http://bd.eionet.europa.eu/article17/FAQ>

NB CIRCA links of the final version have been replaced with CIRCABC links and some non-functioning web links have been updated on 29.11.2012

**Direktīvas dzīvotņu un sugu sarakstos
uzskaitītie objekti ir aizsargājamas
dabas vērtības pašas par sevi**

**Taču vadlīnijas prasa izvērtēt
ekoloģiskās kopsakarības tādā pakāpē,
ka faktiski jāveic visaptverošs
bioloģiskās daudzveidības stāvokļa
vērtējums**

**Ziņojums kalpo gan starptautiski, gan
nacionāli atzītu dabas vērtību stāvokļa
apzināšanai un parāda, cik sekmīgi
valsts īsteno apņemšanos nosargāt
bioloģisko daudzveidību kopumā**

Vērtējuma pamatprincips: dzīvotnes/sugas stāvoklis ir labvēlīgs, ja attiecībā pret sākuma brīdi – ir stabils vai paplašinās tās areāls un platība (skaits), dzīvotnei ir ekoloģiski atbilstoša struktūra un funkcijas, un no dzīvotnes atkarīgajām savvaļas sugām klājas labi

ES dzīvotnes kods (atbilstoši ES Sugu un Dzīvotņu direktīvai)	ES dzīvotnes nosaukums	Dabiskās izplatības areāls	Dzīvotnes aizņemtā platība areāla robežās	Specifiskas struktūras un funkcijas (t.sk. tipiskās sugas)	Nākotnes izredzes (attiecībā uz dzīvotnes areālu, ar dzīvotni aizņemto platību un tās specifiskajām struktūrām un funkcijām)	Kopējais aizsardzības stāvokļa novērtējums
1150*	Lagūnas	U1=	U1-	U1=	U1=	U1=
1170	Akmeņu sēkļi jūrā	U2x	U2-	U2-	XX	U2x
1210	Viengadīgu augu sabiedrības uz sanesumu joslām	FV	U1=	U1=	U1=	U1=
1220	Daudzgadīgs augājs akmeņainās pludmalēs	FV	U1=	U1=	U1=	U1=

Apzīmējumi:

Ar * atzīmēti ES prioritāri aizsargājamās

FV	Aizsardzības stāvoklis labvēlīgs
U1	Aizsardzības stāvoklis nelabvēlīgs-nepietiekams
U2	Aizsardzības stāvoklis nelabvēlīgs-slikts
XX	Aizsardzības stāvoklis nezināms

Apzīmējumi dzīvotnes aizsardzības stāvokļa tendencei

"+"	- uzlabojas
"-"	- pasliktinās
"="	- stabils
"x"	- nezināms

Kad sanāk «vissliktākais» vērtējums?

- ja areāls sarūk ātrāk par 1% gadā,
- ja platība sarūk ātrāk par 1% gadā,
- ja platība ir vairāk kā 10% attālumā no ekoloģiski pilnvērtīgi funkcionējoša platības minimuma,
- ja 25% vai lielākā platības daļā nav pietiekami dabiska dzīvotnes struktūra vai ekoloģiskās funkcijas.

Latvijā ir 57 ES nozīmes īpaši aizsargājamās dzīvotnes

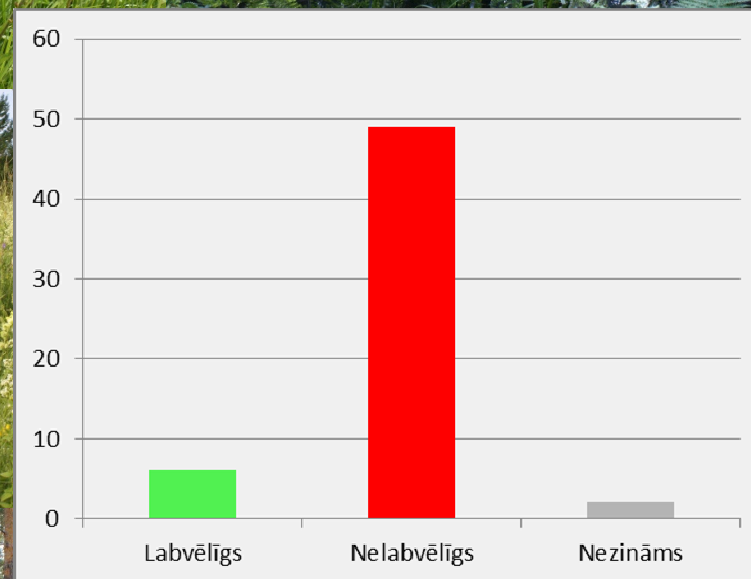
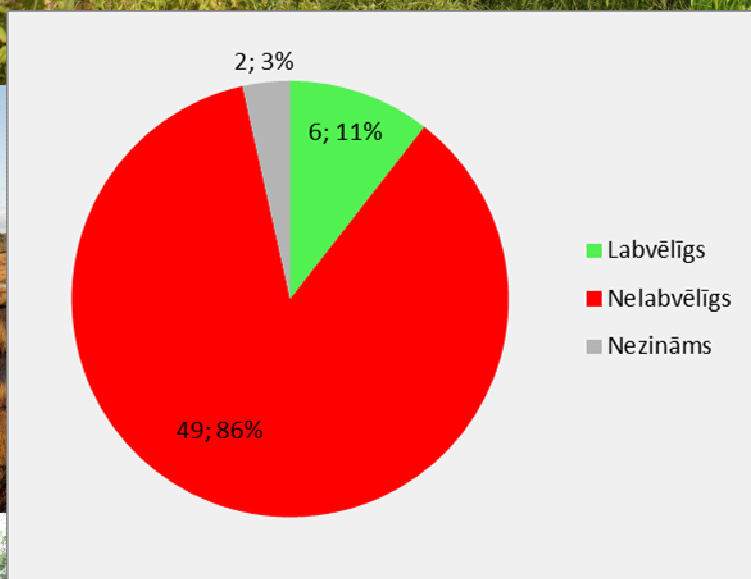
(dažādi reti mežu, zālāju u.c. ekosistēmu paveidi):

- tās pārstāv Latvijas ainavas relatīvi dabiskāko/pirmatnīgāko daļu,
- šajā mazajā Latvijas teritorijas daļā uzturas skaitliski lielākā daļa bioloģiskās daudzveidības,
- tajās dzīvo augu un dzīvnieku sabiedrības, kuras ārpusē vispār nepastāv,
- īpaši aizsargājamās dzīvotnes ir neaizstājams mugurkauls, epicentri ... bez kuriem nav iespējams saglabāt kopainu

Līdzībā ar kultūrvēsturiskajām vērtībām:

- tās ir mūsu Doma baznīcas un senlatviešu pilskalni,
- tās ir vietas ar visbiezāko arheoloģiski nozīmīgo kultūrslāni,
- tās ir kā sens, krāšņs, rakstu rakstiem izrakstīts tautastērps pret sasvīdušām neilona treniņbiksēm,
- bez tā mēs nezinām, kas mēs esam

No kopumā 57 īpaši aizsargājamām dzīvotnēm 49 (86%) atrodas nelabvēlīgā stāvoklī un 47% stāvoklis turpina pasliktināties

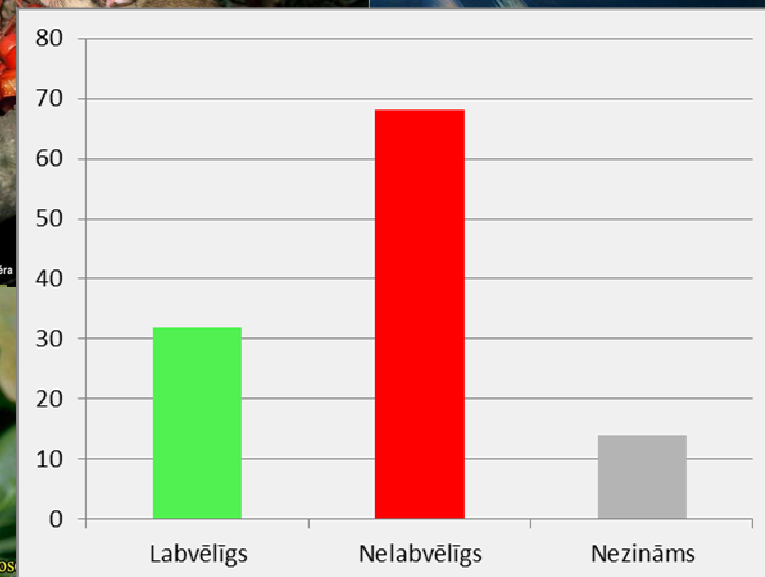
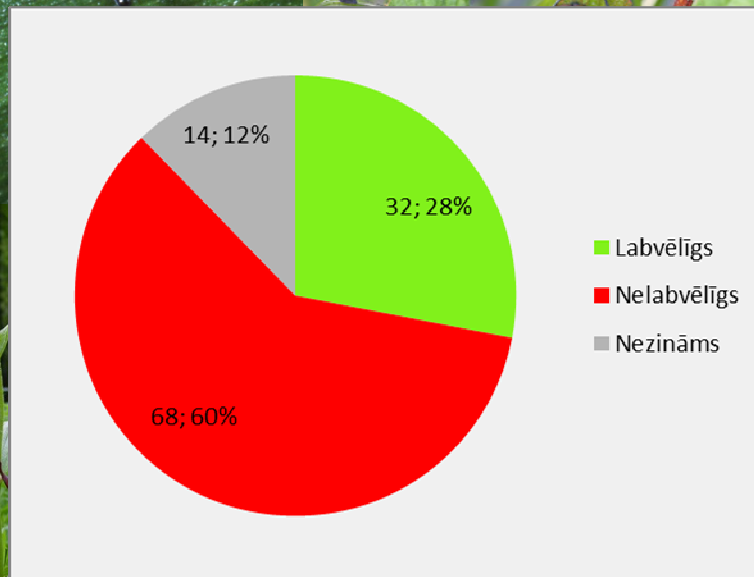
Dalot pa formālajām dzīvotņu grupām, sliktākais stāvoklis ir meža dzīvotnēm, labākais iežu atsegumiem

Tuvākajā laikā visapdraudētākās ir no tradicionālās lauksaimniecības atkarīgās zālāju dzīvotnes (pļavas un ganības) – tām pilnīgi visām ir sliktākais iespējamais stāvokļa vērtējums un arī negatīva attīstības tendence, 60-80% no to kopējās platības pašlaik ir izzušanas stadijā

ES dzīvotnes kods (atbilstoši ES Sugu un Dzīvotņu direktīvai)	ES dzīvotnes nosaukums	Kopējais aizsardzības stāvokļa novērtējums
1630	Piejūras zālāji	U2-
6120*	Smiltāju zālāji	U2-
6210	Sausi zālāji kaļķainās augsnēs (* nozīmīgas orhideju atradnes).	U2-
6230*	Vilkakūlas zālāji (tukšaiņu zālāji)	U2-
6270*	Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas	U2-
6410	Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs	U2-
6450	Palieņu zālāji	U2-
6510	Mēreni mitras pļavas	U2-
6530*	Parkveida pļavas un ganības	U2-
Apzīmējumi:		
FV	Aizsardzības stāvoklis labvēlīgs (Favourable)	
U1	Aizsardzības stāvoklis nelabvēlīgs-nepietiekams (Unfavourable-Inadequate)	
U2	Aizsardzības stāvoklis nelabvēlīgs-sliktis (Unfavourable-Bad)	
XX	Aizsardzības stāvoklis nezināms (Unknown)	
Apzīmējumi dzīvotnes aizsardzības stāvokļa tendencei		
"+"	uzlabojas	
"-"	pasliktinās	
"="	stabils	
"x"	nezināms	

Zālāju dzīvotņu liktenis galvenokārt atkarīgs no tā, cik mērķtiecīgi tiks izmantots ES atbalsts Lauku attīstības programmas ietvaros

No kopumā 114 īpaši aizsargājamām sugām 68 (60%)
atrodas nelabvēlīgā stāvoklī

Jāpatur prātā tas, ka sugu saraksts mazāk liecina par daudzveidības kopainu, jo Direktīvas politiskās attīstības vēstures dēļ sarakstā iekļautas arī vairākas sugas, kas Latvijas ģeogrāfiskā novietojuma (nevis dabas pirmatnīguma) dēļ ir bieži sastopamas

Par vienu sugu – lidvāveri, pirmo reizi oficiālos dokumentos ziņots, ka tā ir izmirusi

© Klaus Rudloff, Berlin

Lidvāveres ir meža masīvu iemītnieces. Zīmīgi, ka tās nedaudz vairāk kā pirms gadsimta, kad Latvijā bija divreiz mazāks mežainums nekā pašlaik, ir bijušas sastopamas visos novados. Mūsdienās mežu kļuvis divkārt vairāk, bet mežu iemītniekam kļuvis sliktāk. Acīmredzot svarīgāka par formālu meža platību pieaugumu ir meža iekšējā kvalitāte – lidvāveres gadījumā svarīgi ir veci apšu meži ar dobumainiem kokiem.

Sīkāka informācija pieejama:

- Pilns 2013.gada A17 ziņojums:

http://bd.eionet.europa.eu/activities/Reporting/Article_17/Reports_2013/Member_State_Deliveries

- A17 ziņojuma sastādīšanas vadlīnijas:

http://bd.eionet.europa.eu/activities/Reporting/Article_17/reference_portal

- A17 ziņojuma rezultātu īss kopsavilkums:

- 2007.gada A17 ziņojums:

<http://bd.eionet.europa.eu/article17/habitatsreport/?group=Zm9yZXN0cw%3D%3D&country=LV®ion>

- Informācija par Latvijas īpaši aizsargājamo teritoriju daudzumu salīdzinājumā ar citām ES valstīm:

- Informācija par augstas dabas vērtības lauksaimniecības zemju daudzumu ES, mežu fragmentācijas ātrumu ES, mežu un zālāju dzīvotņu daudzumu salīdzinājumā ar citām ES valstīm pēc 2007.g. datiem:

- Prezentācija par A17 ziņojuma rezultātiem:

Izmantoto attēlu autortiesības:

Prezentācijā izglītojošiem mērķiem izmantoti vairāki attēli no interneta, autortiesības pieder attēlu autoriem (norādīti uz attēliem)